

zděnými konstrukcemi. Tyto hrady byly přímo vázány na tvar terénu daný skalními podložím a často se pak reliéf podloží přímo podílel na dispozici a vzhledu jednotlivých staveb. U Klenova lze předpokládat využití výrazného skalního suku na vrcholu Zámčiska ke stavbě ústřední dřevěné obytné věže, další dřevěné stavby v půlkruhu orientovaném k západu pak zřejmě sloužily k hospodářským účelům.

Jazévky

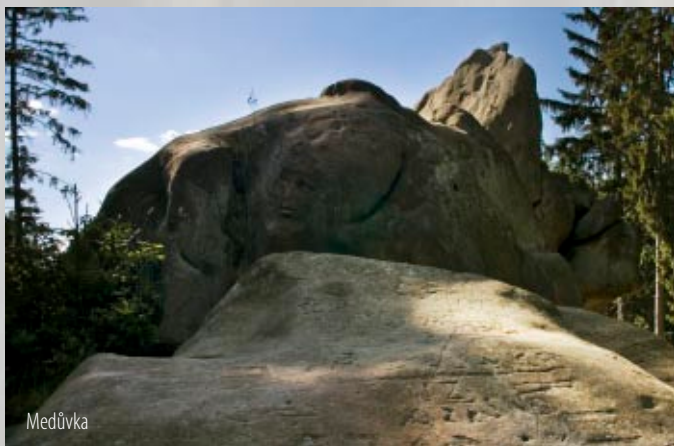
Jedinečný skalní hřbet směřující od Zámčiska k západu s neščetným množstvím menších i větších skalních bloků. Právě zde bylo podle pověstí nejvíc skryší zbojnických pokladů a údajně plamínky za letních nocí signalizují, kde se nacházejí. Z geologického hlediska jde v oblasti moravských pískovcových skal o naprosto jedinečnou lokalitu, takto výrazně modulované skalní hřbety jsou zcela výjimečné. Podobné lokality se nacházejí pouze v okolí Bystřičky, hřeben Jazévky je nejvýraznější z nich.

Volská hlava

Skalní útvar na hřebenu Klenova asi 200 metrů od Zámčiska na sever. Ve skále je zde vysekaná volská hlava a je to místo, kde je údajně možno potkat černokněžníka, který podle pověstí zapříčinil propadnutí hradu na Zámčisku do země a zakletí hradní paní. Od Volské hlavy směrem k Havrance začíná pro Klenov charakteristický nádherný bukový les s absencí spodního patra porostu.

Komín

Impozantní závěr výrazného skalního hřebene Jazévky. Při pohledu z náhorní strany má útvar dokonce užší základnu než vrchol. Jedná se o jeden z nejbizarnějších skalních útvarů na Vsetínsku. I když je zde vytyčeno několik horolezeckých cest střední a vyšší obtížnosti, skála není horolezci nijak vyhledávána. A to i přesto, že podle pověstí je na vrcholu vytesaný otvor, kde měli klenovští zbojníci uschované peníze. Zbojníci ovšem údajně nelezli na vrchol některou z horolezeckých cest, ale po vysoké jedli, která prý ke skále přiléhala.

Medůvka

Medůvka

Jediný skalní útvar v okolí Bystřičky, který neleží v masívu Klenova, ale na opačné straně údolí na hřebenu od Vrchhůry (kopec nad obcí Malá Lhota) směrem k západu. Z hlediska kvality lezeckých cest jde o lokalitu patřící mezi nejtěžší v celé oblasti moravských pískovcových skal. Najdeme zde několik výstupů 9. stupně, který je pro tuto oblast zřejmě nejvyšší možnou dosažitelnou obtížností. Ke skále se váže univerzální pověst patřící všem skalám na Valašsku, a to že ji zde zanechal čert, který nestihl do ranního kuropení přehradit v Lidečku říčku Senici.

Naučná stezka Klenov

Naučná stezka Klenov vede od přehradní hráze Bystřička k rozcestí Dušná. Trasa dlouhá 7 km má převýšení okolo 300 metrů, proto je výhodnější ji absolvovat v opačném směru z Dušné. Má celkem deset zastavení a navazuje na naučnou stezku Jana Karafiáta, která k přehradě vede z Valašského Meziříčí přes Velkou Lhotu. Celý masív Klenova je chráněn jako NPR Klenov, u zastavení č. 5 je možno odbočit k přírodní památce Svantovitova skála, v další části stezky se nachází přírodní památka Louky pod Štípou (č. 6).

Vydal Český svaz ochránců přírody ve Valašském Meziříčí s podporou Evropského sociálního fondu EU a obcí Bystřička a Růžďka. Fotografie na titulní straně – Zámčisko.

Text, fotografie, grafická úprava a sazba: Vladimír Skýpala. Jazyková úprava: Jiří Jurečka.

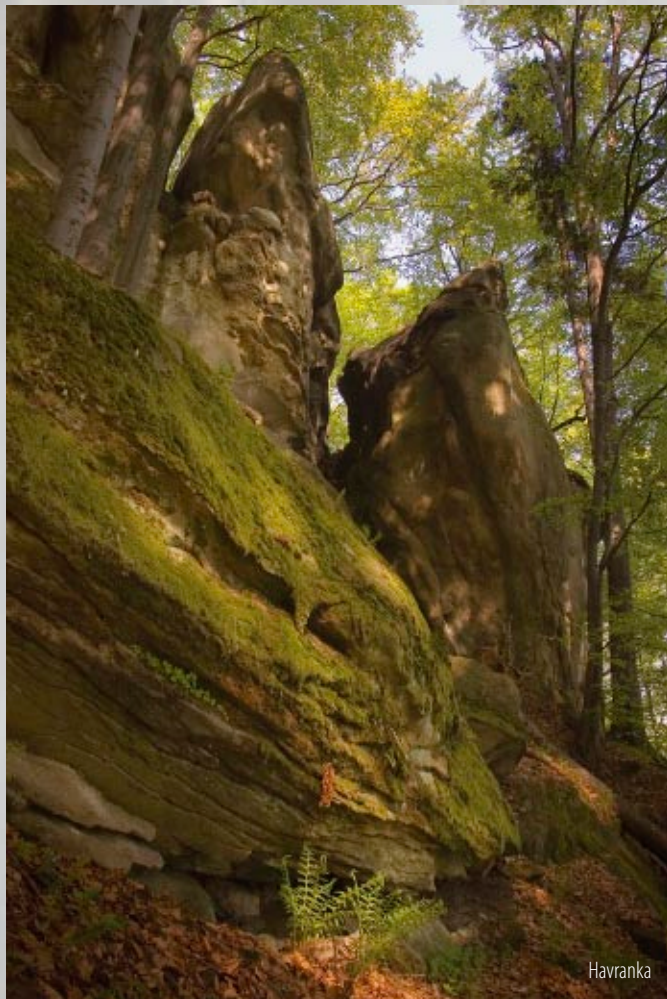
Valašské centrum pro udržitelný rozvoj
Severomoravské regionální sdružení ČSOP Valašské Meziříčí
PS 49, 757 01 Valašské Meziříčí, Tel.: 571 621 602, E-mail: csopvm@quick.cz

Skály v okolí Bystřičky

Skalní výchozy v údolí Bystřičky tvoří významnou oblast pásma moravských pískovcových skal. Výjimečnost této lokality tkví ve velké hustotě skalních útvarů na poměrně malém území, které nejsou pro moravské pískovce zcela typické. Většina skal v oblasti Vsetínských, Vizovických, Hostýnských vrchů, Javorníků a Chřibů je víceméně solitérního charakteru, občas se skalní útvary vyskytují ve skupinách (Skalný, Skály u Držkové). Charakter skal v okolí Bystřičky, přesněji vrchu Klenova, je však utvářen nikoli solitérními skalními výchozy, ale souvislými skalními hřebety, na jejichž koncích se nacházejí nejvýznamnější útvary.

Havranka

Jsou to především Svantovítova skála, Komín, Zámčisko a Havranka. Všechny tyto útvary jsou tvořeny hrubozrnnými pískovci a slepenci typickými pro vnější flyšové pásmo karpatského oblouku a nacházejí se v ochranném pásmu maloplošného chráněného území Klenov.

Samotný masív Klenova je značně mystické místo, kde svou roli hraje především rozeklanost hřebene s bizarními skalními útvary. V minulosti byla tato místa díky fascinaci chudého valašského lidu bohatstvím spojována s mnoha zbojnickými pověstmi. Podle nich jsou jednotlivé skály propojeny

podzemními chodbami, ve kterých zbojníci ukrývali své zlato a kterými prchali před portáši. V podzemí skal jsou chodby, kde za ocelovými dveřmi hlídánými velkým psem je síň plná zlata a stříbra. Tento mytologický prvek se ve valašských pověstech objevuje častěji, i na Radhošti hlídá vstup do bájně Radochovy studny velký pes. V mytické klenovské síni je zakleta hradní paní ze skalního hradu na Zámčisku. Její osvobození je možné jen jednou za sto let za nepříliš snadno splnitelných podmínek.

Havranka (600 m n. m.)

Patrně nejimpozantnější skalní útvar celé oblasti. Komplex několika kolmých skalních stěn s výškou kolem dvaceti metrů vytváří úžasnou dominantu hřebene Klenova přímo nad přehradou Bystřička.

V mnohých pramenech je názvem Havranka nesprávně označován skalní suk tvořící vrchol masívu Klenova – Zámčisko. Havranka je seskupení skalních stěn rozdělených několika komínů a hlubokými roklími a je od vrcholu Zámčiska vzdálená několik stovek metrů. Horolezecky nebyla tato lokalita nikdy příliš využívána. Skály jsou orientovány na severovýchod, a vzhledem k tomu, že se nacházejí ve vzrostlé bučině, trpí značnou vlhkostí stěn. Přesto zde byly v osmdesátých letech vytyčeny poměrně obtížné výstupy sedmému stupně vedoucí neuvěřitelnými spárami.

Svantovítova skála (635 m n. m.)

Ke skále se váže pověst o děvčeti, které z nešťastné lásky vylezlo po hřebenu a zasadilo pod vrcholem skály smrček. Dnes se výstupová cesta vedená tímto směrem nazývá Divčí hřeben a smrček vyrostl natolik, že slouží k jištění lezců. V severní stěně útvaru je vytesána deska s nápisem „Svantovít“ na oslavu jednoho z pohanských božstev. Kult tohoto boha války a hojnosti vrcholil v 1. polovině 12. století, nápis je však z doby podstatně pozdější a není jasné, jaký měl účel.

Z horolezeckého hlediska jde o nejzajímavější skalní útvar v okolí vrchu Klenov. Jedná se o šedesátimetrovou skalní zeď rozdělenou do tří věží (Ploutev, Svatka a Svatoušek), která je vyvrcholením skalního hřebetu od vrcholu Štípa (707 m n. m.). Lokalita byla lezecky objevena až v 60. letech a v současnosti je zde vytyčeno kolem třiceti lezeckých cest převážně středních a vyšších stupňů obtížnosti ve stěnách do výšky deseti metrů. Z vrcholu Ploutve je nádherný výhled na údolí Malé Bystřice, Santov a Búřov. Dosažení vrcholu bez horolezecké výbavy však není jednoduchou záležitostí.

Svantovítova skála – Svatoušek

Komín

Zámčisko (678 m n. m.)

Nejvyšší vrchol masívu kopce Klenov, dominanta celého údolí. Několikametrová věž obklopená skalními bloky tvoří pro valašskou krajinu zcela netypický vrchol samotného kopce – skalní suk.

Od počátku 13. století zde stával skalní hrad s dřevěným opevněním a věží. Skalní bloky pod vrcholem o tom dodnes přinášejí svědectví v podobě vytesaných kapes pro trámy a našly se i pozůstatky základové spáry pro uložení spodního věnce rubové stavby. Obdobné stopy se v méně výrazné míře nacházejí i na okolních skaliscích. Z rekonstrukce vyplývá, že vrcholová skála tvořila základy dřevěné hradní stavby, na níže položených skalách bylo umístěno valové opevnění. Tvrz pravděpodobně zanikla při násilném dobytí požárem, při sondážích se našly vrstvy po požáru obsahující zbytky zuhelnatělého dřeva. Písemné záznamy o samotném hradu se nezachovaly, na místě se však našly hroty šípů a části keramických nádob. Spolu s Rýsovem a Zámčiskem na Pulčinách se hrad, podle některých pramenů nazývaný Freundsberg, řadil do skupiny tzv. skalních hradů. Společným rysem těchto staveb bylo jejich umístění v pískovcových skalách, které byly využity především z obranných důvodů (nepřístupnost terénu), a doplnění zástavby hradu kombinací rostlé skály ve spojení s dřevěnými či